

PAREMPI ARKI -hankkeen tavoitteena on sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toiminnallisen integraation kehittäminen Väli-Suomen alueella. Päämäärä on tarkoituksenmukaiset ja asiakaslähtöiset palvelut, toimiva yhteistyö ja asiakkaan parempi arki.

Hankkeen toiminta

Kevään seminaarikierrokset

Hankkeessa tuetaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnallista integraatiota ja eri toimijoiden yhteistyötä järjestämällä yliaalueellisia seminaarikierroksia. Kevään seminaarikierrokset lähtivät käyntiin tammikuussa 2016 ja viimeiset työpajat pidettiin kesäkuun alussa Seinäjoella. Yhteensä seminaarikierroksille I – III osallistui 148 ammattilaista koko Väli-Suomen alueelta.

Seminaaripajoissa ja niiden välissä kukin tiimi on yhdessä ja moniammatillisesti suunnitellut, kehittänyt ja toteuttanut yhteistyön eri muotoja. Tiimien kehittämistyön punaisena lankana on alusta saakka ollut asiakaslähtöisyys ja asiakkaiden mukaan ottaminen. Kevään seminaarikierrosten tiimien tavoitteet, kehittämistoiminta ja jatkosuunnitelmat ovat kuvattuna taulukossa 1.

Kokemukset kehittämistyöstä hankkeessa ovat olleet myönteisiä ja yhdessä tekeminen on koettu tärkeäksi ja tarpeelliseksi.

"Hyvin olemme ryhmäytyneet. Paljon on vielä tehtävää, mutta hyvin menee ja kivaa on!"

"Tunnelma pajoissa on aina innostunut, iloinen ja vapautunut. Vaikka porukka on iso, niin ongelmien samankaltaisuus hitsaa meidät yhteen ja tunnemme olevamme toinen toistemme tuki."

Pilotit lähtivät mukavasti käyntiin ja monessa tiimissä päästiin kokeilemaan myös asiakastyötä moniammatillisena tiiminä. Tästä saatiin hyviä kokemuksia ja yhdessä tekemisessä nähtiin selkeitä etuja. Myös asiakkaat kokivat hyvänä, että kaikki heidän elämää koskevat ammattilaiset istuvat yhdessä, saman pöydän ääressä suunnittelemassa heidän kanssaan, sen sijaan että jokainen hoitaa vain oman osuutensa näkemättä asiakkaan elämäntilanteen kokonaisuutena.

"Ensimmäisen asiakaspilotin perusteella on hyvä tuntuma. Asiakkaan osallistuminen suunnitteluun oli erittäin hyvä asia. Moniammatillisuus on vahvuus!"

Pilotointiaika seminaarikierrosten puitteissa oli kuitenkin melko lyhyt ja kehittämistyö ja toimintamallien hiominen jatkuvat paikallisesti. Viimeisessä seminaaripajassa tärkeä osa oli suunnitella työn jatkoa ja juurruttamista, ja yhteistyö hankkeen suunnittelijoiden kanssa jatkuu syksyllä 2016. Kaikilla alueilla järjestetään myös tiimeille alueellinen tapaaminen, joissa on myös mahdollisuus pohtia tiimien toimintamallien alueellista juurruttamista.

Yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston kanssa

Kunnallissalan kehittämissäätiö (KAKS) myönsi Itä-Suomen yliopiston Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitokselle 75 000€ "Onnistu Integraatiossa (OI²) -tutkimushankkeelle. Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Parempi Arki -hankkeen kanssa. Tutkimuksessa hyödynnetään muun muassa hankkeen tuottamia materiaaleja sekä syvennetään toiminnallisen integraation kokemuksia haastatteluin ja kyselyin.

Hankejohtajan terveiset

Parempi Arki -hankkeen ensimmäiset Läpimurto -seminaarikierrokset ovat nyt käyty. Kierroksia oli kolme ja niille osallistui yhteensä 22 moniammatillista tiimiä. Moniammatillisuus oli edustettuna laajasti; sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi edustajia oli myös sivistystoimesta. Osa tiimeistä oli tehnyt yhteistyötä jo aiemmin ja osa tapasi ensimmäistä kertaa seminaarikierroksella. Tiimit keksivät omalle tiimilleen nimen; osallistujien joukossa olivat muun muassa "Nääs naiset", "Jan-akkala", "Pöyrööt" ja "Hönölässä jyrää". Kaikki tiimit lähtivät hyvin liikkeelle ja oli ilahduttavaa seurata, millaisia ahaa-elämyksiä yhteistyö tuotti:

"Mehän kaikki tunnemme tämän asiakkaan ja olemme kukin tahoillamme tehneet työtä asiakkaan parhaaksi"

"Miksi emme ole aikaisemmin tehneet yhteistyötä, mikä meitä on estänyt?"

Saman pöydän ääressä työskentely oli erittäin hedelmällistä ja opittiin tietämään, mitä toinen ammattilainen tekee yhteisen asiakkaan hyväksi.

Seminaarikierroksilla harjoiteltiin tiimeissä myös yhteisen hoito- ja palvelusuunnitelman (Hopan) tekemistä. Kohderyhmät olivat hyvin hallussa ja eläytyminen tilanteisiin loistavaa! Kuitenkin tehtiin tärkeitä havaintoja: asiakkaan on hyvä valmistautua Hopan tekemiseen ja asiakaslähtöisyys on se juttu, mutta kuinka helposti se lipsahtaakaan ammattilaisten ehdotuksiin ja neuvojen antamiseen. Myös yhteistä suunnitelmaa tekevien ammattilaisten on tärkeää harjoitella yhdessä Hopan tekemistilannetta.

Makaronitorniakin rakennettiin tiimityön edistämiseksi. Tiimeistä löytyi tekijöitä, suunnittelijoita, johtajia ym. rooleja. Korkein torni taisi olla 76cm ja syntyi "Lahtisten" tiimityön tuloksena.

Tiimeille annettiin seminaaripajoissa myös aikaa oman kehittämistyön tekemiseen, koska yhteisen ajan järjestäminen pajojen välillä on haastavaa. Toisille tiimeille aikaa oli sopivasti, toisille liian vähän ja joillekin jopa aivan liikaa. Kokemus riippui pitkälti siitä, oliko yhteistyö ennestään tuttua ja mitä kehittämistyöllä tavoiteltiin.

Viimeisissä pajoissa tunnettiin haikeutta, kun tämän kaltainen ohjattu kehittämistyö loppuu. Oltiin tutustuttu Väli-Suomen muihin tiimeihin ja "parastelu" ja "vaihtareittein" tekeminen lisääntyi loppua

kohti: *"Me otetaan ainakin Heinolalta toi juttu ja me JIK:ltä toi" jne. Yhteydenotto jatkossa on helpompaa sekä oman maakunnan sisällä, että Väli-Suomen tasolla.*

Läpimurtotyöskentelyssä edetään nopeassa tahdissa ja mennään PDSA –syklin mukaisesti (Plan – Do – Study – Act). Tammikuussa lähdettiin liikkeelle, tuskin tunnettiin toisia tiimiläisiä, ihmeteltiin, mitä tämä oikein on ja toukokuussa kokeiltiin jo jotain asioita käytännössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnallisessa integraatiossa on kyse suurista muutoksista, jotka vaativat pitkäjänteistä kehittämistyötä ja sitä kuuluisaa "aivojen nyrjähtämistä" melko monessa asiassa. Nyt 22 tiimiä saivat matkaeväitä tämän kehittämistyön saralle ja jatkossa johdon rooli ylisektoraalisen yhteistyön mahdollistamiseksi yhteisten asiakkaiden parhaaksi, on keskeistä. Matka jatkuu ensi syksynä 16 uuden tiimin kanssa. Kevään kierroksista oppineina teemme hienosäätöä ja ehkä jotain radikaalimpiakin muutoksia kierrosten sisältöön.

Mukavaa ja virkistävää kesää kaikille!

Erja Oksman

Syksyn seminaarikierrokset

Syksyllä käynnistyy seminaarikierrokset I – IV, johon on ilmoittautunut yhteensä 16 uutta tiimiä. Syksyn seminaarien ajankohdat ja paikat ovat:

	Paja 1	Paja 2	Paja 3
Kierros IV	Seinäjoke 31.8 - 1.9.2016	Tampere 12 - 13.10.2016	Seinäjoke 30.11 - 1.12.2016
Kierros V	Hämeenlinna 21 - 22.9.2016	Tampere 9 - 10.11.2016	Tampere 11 - 12.1.2017

	Tiimi	Kohderyhmä	Tavoitteet	Kehittämistoiminta	Jatkosuunnitelmat
Kierros 1	Tampere Tipotie	Ikäihmiset	Ammattilaiset tietävät mitä palveluita on käytettävissä ja osaavat ohjata asiakkaita oikeisiin palveluihin	Asiakaspilotti: Yhteisneuvottelu ammattilaisten ja asiakkaan kanssa. Suunnitelma kahdelle asiakkaalle. Lähtötilille ohjattu 19 henkilöä laskenta-ajanjakson aikana.	Yhteisneuvottelu tarpeen mukaan. Ohjaukset Lähtötilille. Kotihoidon asiakkaille hoitosuunnitelmat.
	Tampere Tammela	Ikäihmiset	Varhaisen tuen tarpeen kartoittamisen kehittäminen	Tiimille tehty kansio yhteystiedoista. Erilaiset check-listat laadittu erilaisiin toimipisteisiin ja toimintoihin. Palvelulinjakuvaus paljon palveluja käyttäville ikäihmisille tehty.	Tunnistamistyökalujen käyttöönotto. Yhdellä kotihoidon alueella testataan käytännössä kehitettyä työtä. Yhteistyö toisen Tampereen tiimin kanssa.
	Mustasaari-Vöyri	ADHD-lapset (alle 6 v.)	Moniammatillisen työn ja tiedonkulun kehittäminen	Yhteisasiakkaiden "Apuri" -kansion sisältö laadittu. Kansio esitelty asiakkaalle kommentoitavaksi. Yhteistyö tiimissä kehittynyt.	Valmistellaan kansio ja pilotoidaan asiakkailla. Esitellään lastenneuvolan työntekijöille. Johdon hyväksyntä uudelle toiminnalle. Otetaan käyttöön 2017.
	Seinäjoen ja Isokyrö	Moniongelmaiset lapsiperheet	Asiakkaan tarpeesta lähtevä moniammatillinen yhteistyö	Asiakasmäärä kartoitettu kahden viikon aikana. Yhteydenotot sosiaali- ja terveystieteiden välillä lisääntyneet. Toimintamallin hahmottaminen.	Markkinointi yhteistyötahoille. Lastenneuvolan ja perhepalveluiden työparitoiminnan kehittäminen. Varhaiskasvatukseen idean vieminen.
	Suupohja	Nuoret/ lapsiperheet, joissa on päihde- ja mielenterveysongelmia	Yhteistyötä verkostossa asiakkaan ehdoilla	Asiakkaiden tunnistamisen pilotti eri toimipisteissä. Tilannekartoituksen check-lista kehitetty. Kahdelle asiakkaalle tehty yhteinen hoito- ja palvelusuunnitelma.	Esimiesten sitouttaminen muutostyöhön. Pilotointi jatkuu 2016 loppuun. 2017 alussa viedään toiminta työpisteisiin käyttöön.
	Hämeenlinna	Erikoissairaanhoidossa käyvä I tai II-tyyppinen diabeetikko, jolla on sosiaalityön asiakkuus tai sen tarve	Puheeksiottoväline Kompassi ja hyvinvointisuunnitelma otetaan käyttöön	Kompassi-välineen kehittäminen ja arviointi: hyödynnetään kerättyä tietoa Kompassin kokemuksista. Seminaaritiimin hyvä yhteistyö.	Jatketaan pilottia ja toimintamallin kehittämistä kesän ja syksyn aikana. Esitellään tulokset hankkeen päätöstilaisuudessa keuhalla 2017.
	Heinola	Päihde- ja mielenterveysasiakkaat	Case-manager -toimintamallin kehittäminen	Yhdelle asiakkaalle tehty yhteinen hoito- ja palvelusuunnitelma. Asiakasvastaava työpari suunnitteilla (2017). Eri sektoreiden välinen yhteistyö lisääntynyt.	Käynnistetään kahden viikon asiakastunnistus ja mitataan asiakasmäärää. Järjestetään työpajoja henkilöstölle.
	Lahti	Paljon päivystyspalveluja käyttävät ikäihmiset	Asiakas saa tarvitsemansa palvelut oikeaan aikaan	Tehty kehittämistyötä esitelty laajalti eri ammattilaisille. Tunnistamistyökalu otettu käyttöön päivystyksessä. Hoito- ja palvelusuunnitelma aloitettu yhdelle asiakkaalle.	Jatketaan pilotointia: tunnistetaan asiakkaita ja ohjataan hoitosuunnitelman tekoon ja mahd. palvelutarpeen arviointiin. Syksyllä mallin hyväksyttäminen ja mahdollinen mallin laajennus muille alueille.

	Tiimi	Kohderyhmä	Tavoitteet	Kehittämistoiminta	Jatkosuunnitelmat
Kierros 2	Vaasa	Nepsy-lapset (eskari - alakoulu)	Kuvataan nepsy-lasten palvelupolkua, jossa uusi toimintamalli	Toimintamalli kuvattu, jossa keskeistä on moniammatillinen suunnittelu asiakasperheiden kanssa. Lupalomake laadittu. Pilotoitu yhden perheen kanssa, kokemus myönteinen.	Jatketaan pilotointia moniammatillisten tiimien puitteissa. Kerätään kokemukset, esitellään johdolle, malli käyttöön syksyille 2017 mennessä. Hoito- ja palvelusuunnitelman toimivuutta testataan.
	Tampere	Päihde- ja mielen-terveysasiakkaat	Osataan kohdata päihde- ja mielenterveysongelmainen kokonaisvaltaisemmin ja ohjata hänet tarkoituksenmukaiseen palveluun	Kolmen asiakascasen tilastointia: kuinka paljon asiointia ollut? Asiakaspilotti tehty yhden asiakkaan kanssa, onnistui hyvin. Koottu yhdyshenkilö-portaali sähköiselle alustalle. Yhteistyötapaaminen kaupungin ja PSHP:n työntekijöille (123 osallistujaa).	Syksyllä yhdyshenkilöiden tapaaminen, jossa esitellään toimintamalli, luodaan osaamisverkosto. Toinen yhteistyötapahtuma syksyllä.
	Pirkkala	Acutassa ja sosiaali- ja terveystoimen välillä jatkuvasti kulkevat asiakkaat	Osataan tunnistaa yhteisasiakkaita ja ohjata heitä oikeisiin palveluihin	Ammattilaiset ovat harjoitelleet kysymään asiakkailtaan onko hänellä asiakkuutta kunnan muissa hyvinvointipalveluissa. Tänä keväänä on päästy lähinnä kokeilemaan. Eri palvelujen antajista lista ja pieni toimenkuvaus laadittu. Yhteistietolista tekeillä.	Toimintamallista perehdyttäminen eri yksiköissä. Pirkanmaan yhteinen tapahtuma syksyllä. Hoito- ja palvelusuunnitelmia tehdään tiimissä, arviointia tammikuussa 2017. Seurataan yhteydenottoja muihin toimijoihin yli rajojen. Toimintamalli käyttöön 2017.
	Järvi-Pohjanmaa	Päihde- ja mielen-terveysasiakkaat	Päihde- ja mielenterveysasiakkaan asiakaslähtöisen toimintamallin kehittäminen	Asiakasmäärä vastaanotolla mitattu. Lupalomake laadittu. Hoito- ja palvelusuunnitelma pilotoitu yhdessä asiakkaiden kanssa sekä yksi verkostossa tehty. Toimintamalli kuvattu.	Alkuinfo toukokuussa henkilöstölle, koulutuksia syksyn aikana. Keväällä 2017 lisäkoulutuksia, toimintamallin käyttöönottoa syksyllä 2017.
	Lahti	Paljon palveluja käyttävien asiakkaiden haltuunotto pääterveysasemalla	Yhteistyön tiivistäminen ja joustava ja asiakaslähtöinen tiedonkulkua	Tunnistaminen pilotoitu pääterveysasemalla hankkeen tunnistamistyökälua hyödyntäen. Yhteisvastaanotto (lääkäri + hoitaja) kokeiltu yhden asiakkaan kanssa. Hoito- ja palvelusuunnitelman fraasit viety potilastietojärjestelmään.	Moniammatillisia tapaamisia syksyille suunnitteilla. Kesän aikana pilotoidaan hoito- ja palvelusuunnitelmien tekemistä. Koulutuksia, henkilöstön tiedottamista ja toimintamallin jalkauttaminen.
	Janakkala	Alle kouluikäisten lasten perheet, joissa vanhemmalla on mielenterveys- tai päihdeongelma	Toimivan yhteistyömallin kehittäminen, jossa asiakas ja hänen perheensä ovat keskiössä	Asiakaskortti laadittu. Kommentointikierröksellä ollut. Kortti arvioitu (hyödyt, ongelmat).	Pilotointi alkusyksystä, arviointi vuodenvaihteessa. Eri toimijoiden verkostotyön toimintamallin kehittäminen. Mobiilisovellus myös kehitteillä.

Tiimi	Kohderyhmä	Tavoitteet	Kehittämistoiminta	Jatkosuunnitelmat
Valkeakoski	Paljon palveluja käyttävät terveydenhuollon ja sosiaalitoimen yhteiset aikuiset asiakkaat	Toimintamallin kehittäminen ja palvelupolon kuvaaminen	Prosessipolku ja palvelusuunnitelma laadittu. Tunnistamistyökalu täsmennetty ja laadittu asiakkaalle oma. Alkukartoituslomake, joka luo pohjan verkostotapaamiselle laadittu. Lomake kokeiltu kahdelle asiakkaalle.	Kokeillaan mallin toimivuutta. Viedään tietoa mallista organisaatioon. Palvelutarjottimen kehittäminen. Maaliskuussa 2017 malli käytössä.
Tampere	Linnainmaan lapsiperheet	Perheen oikea-aikaisen ja nopean tuen tarjoaminen, päällekkäisen työn vähentäminen	Moniammatillisen Jelpi-tiimin toimintamalli kuvattu. Esitietolomake, palvelusuunnitelma ja arviointilomake laadittu. Asiakaspilotti yhden perheen kanssa, toinen suunnitteilla.	Tiimin tapaamiset sovittu, pyritään saamaan asiakas mukaan. Asiakkailta kerätään palaute, joiden perusteella kehitetään ja arvioidaan. Johdon tiedottaminen etenemisestä.
JIK	Kurikan pitkäaikaistyöttömät	Nuorten pitkäaikaistyöttömien elämänhallinnan parantaminen	Asiakasmäärä kartoitettu tilastojen avulla. Eri toimijoihin oltu yhteydessä ja keskusteltu käytännöistä. Tarkoituksena tehdä tiiviimpää yhteistyötä eri yhteistyötahojen kanssa, jotta nuori saisi oikean palvelun.	Verkostoyhteistyön kehittäminen. Vuosikellon laadinta, sovittu seurantatapaamisia syksyille. Johdon ottaminen mukaan.
Lapua	Nuoret mielenterveysasiakkaat	Eri palvelujen raja-aidat matalammiksi	Asiakasmäärä kartoitettu n. kahden viikon aikana. Yksi asiakaspilotti, jossa tehtiin tilannekartoitus työparina yhdessä asiakkaan kanssa, toinen suunnitteilla. Prosessin vaiheet kuvattu.	Työnkuvien selkeyttäminen, parityöskentelyn kokeileminen. SoTe yhteispäivä syksyllä. Pilotointi jatkuu ja sivistystoimi mukaan.
Pietarsaaren seutu	Pitkäaikaistyöttömät	Palveluohjauksen ja moniammatillisen tiimityön kehittäminen	Yhteistyötä TYP-toiminnan kanssa (kriteerit, rajapinnat) Suostumuslomakkeen pohja työstetty. Palveluohjausmalli kuvattu. Palveluohjaajia nimetty pilottiin. 2 asiakas-pilottia.	Palveluohjauksen mallia kehitetään ja hiotaan. Käsitteiden avaaminen. Jonon purkaminen.
FSHKY	Lapsiperheet, joissa usean toimijan palvelut käytössä	Yhteistyömallin kehittäminen, jossa asiakas ja hänen perheensä ovat keskiössä	Tunnistamistyökalun paikallinen versio kehitetty ja käyttöönotto valmisteltu. Perhepalveluiden solmukohtien löydetty ja käsitelty. Pilotin tulokset saatavilla syksyllä 2016.	Asiakasperheiden pilotointi jatketaan ja arvioidaan. Toimiva lapsi ja perhe –koulutuksia syksyllä. Tiedottaminen organisaatiossa.
Aava	Paljon palveluja käyttävät lapsiperheet	Moniammatillisen arviointitiimin kehittäminen Orimattilan alueelle	Kehittämistyön esitys johtoryhmälle suunniteltu, esitellään kesäkuussa. Tapaaminen kokemusasiantuntijan kanssa.	Alkuarviointitiimin nimeäminen. Arviointitiimi aloittaa syyskuussa, tammikuussa 2017 arviointi.
Oiva	Päihde- ja mielenterveysasiakkaat	Sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteisen toimintamallin kehittäminen	Toimintamalli kuvattu. Malli esitelty johdolle. Yhdelle asiakkaalle tehty tiimissä yhteinen hoito- ja palvelusuunnitelma.	Tunnistamistyökalun muokaus. Koulutusmateriaalin ja -suunnitelman laatiminen. Syksyllä johtoryhmän kokoukseen. Malli käyttöön 2016 loppuun mennessä.